

بر نسخه‌سی ۱ غروشه در.

بر نسخه‌سی ۱ غروشه در.

هجو و تمجید

مرکزی ابو السعود جاده‌سندہ ۱۸ نومرولو دکاندرو.
کوندربله جگ اوراقی معلم نامنه اورابه کوندربلیدر.
پوسته اجرئی ویرلماش مکاتب قبول اونغاز.

استابول ایچون آتونه یازماز. یوزار ایچی داخل اولدینی
حالدہ خراج ایچون بر سنلک آتونه بدلی — پوسته
اجریبله برابر — یازم عثمانلی یواسیدر.

فی ۱۱ محرم سنه ۱۳۰۶

(معارف نظارت‌نک رخصتیه هفته‌ده بردفہ نشر اولور)

فی ۷ ایلول سنه ۱۳۰۴

مکتب سلطانی درس‌نندن:

— ۲۰ —

«یالاغینسک اوی یانمش، کیسه اینامامش.» مثلندہ دخی
(اینامامش) که مقعولی استغناء حذف ایدلشد.

(بانسده کیسه ایناماز خانانی شاعرک)

مصراعی‌ده بوقیلدندر.

شو مصراعر دخی «حذف وجوبی» مثالرندن عداوتور:

(چقمک ای ماه تابان بکله‌دک آقامه‌دک)

(شیخ الاسلام یحیی)

(سویاسم بلکه رباعیده اولوردم خیام)

(نغی)

(ایستسک بیک داستان سویارسین ابرولرله سن)

(ندیم)

بوقیلدن اولان حذفلر لسانزده اوقدر طبعیدرکه سلبه‌من
«تعیین محذوف» خصوصتی برنوع تکلف اولوق اوزره تلقی ایدر.
«ایجاز» دخی اسباب حذفک باشلیملرندندر. «علمز هیچ
برشی اوله‌ماز، انسان عالم اولمی.» یولو عبارلرده بعضاً ذکر
ایله حذف مساوی کی کورینور. بوعارده (انسان) که ایجازاً
حذفسه جواز ویرلےیلیر، فقط ینه بوکا مائل بعض عبارتده
حذفک وجوبنه حکم اولتور.

(هجوم اینجه غم سکا)

(بنم کی کورین آکا)

(طوررمی قارش بقا بکا)

(ار اولمی ار اولمی)

بارجه‌سنگ صولک مصراعی «انسان ار اولمی ار اولمی.» شکنه
قونیله‌جق اولسه شیوه لسان اخلاخل ایدلش اولور. اما:

(سن آلت جفا ایکن)

(جفادن اشتکا نمدن)

(وفالی آدم ایستین)

(وفالی آدم اولسلی)

بارجه‌سنگ اوچنجی مصراعی «وفالی آدم ایستین انسان» صورته
افراغ اولسه شیوه اخلاخل ایدلش اولماز.

بوفاده‌مزدن آکلاشیلیرک برنجی پارچه‌ده کی حذف واجب،
ایکجی پارچه‌ده کی ایسه جائز قسمندندر.

ایجاز ایچون اختیار اولنان حذفک اعجازنا بر مثالی بروجه
آتی ایراد ایدرز:

غزوات جلیله، رسالت‌نایدن (غطفان) غزوہ‌سندہ حضرت
فخر الانبیا بر آتاج آتندہ تنها بولندقاری صرده مشاهیرشیمان
عربدن سردار فرقه مشرکین اولان (دعشور بن الحارث) آرقه
طرفده کی طاغدن سسمرجه اینره‌ک بردن بره سل سیف ایله
افندمزک باشلاری اوچنه دی‌ککلوب «سنی بنم المذن کیم
قورتار؟» دیشیبه که متعجلد دلاورلرک یورکلرینه لرزه بخش اوله‌جق
بر صدا ایله درحال «الله!» بیورمشار ایدی.

تمه اوله‌رق شوراسنی ده سویله‌لرکه بوسدانک دهشتندن
تتره‌مکه باشلایان دعشورک الله کی قلیچ بره دوشمکه آتی اقدم
دست قدر قدرت‌لرینه آله‌رق قهرمان لرزانه خطاباً «شمعی سنی
بنم المذن کیم قورتار؟» بیوردقلرنده دعشور «کیسه قورتاره‌ماز
یا رسول الله!» اعتراف عاجزانه‌سیله اظهار اسلام ایتمشدر.

حذف (تعظیم) (تحقیر) (تعمیم) (استغیاب) (ضیق مقام)
(امتحان فهم سامع) (عند الاحتیاج تیسر انکار) کبی نکته‌لره
مبنی دخی اختیار اولتور.

تقديم وتأخير

نژده تأخیری لازم کن کلاک تقدیمی (اهتمام) (تخصیص)
کبی نکته‌لره مبنی اختیار اولتور. مثلاً «چوجقدن آل خبری.»
مثلی انشای طبعی مقتضاسنه نظراً «خبری چوجقدن آل.»
صورنشده اولوق لازم کلیرکن خبر آلق خصوصسندہ چوجقه
اهمیت ویرلک اقتضا ایدجکی کوسترمک ایچون (چوجقدن)
تقديم ایدلشد. بوراده نکته تقدیم (تخصیص) اعتبار ایدلسده
اولور. «پاره‌نی ورن جالار دودوکی.» مثلی‌ده بویله‌در.

بویله نکته‌لر نظمده دخی اعتبار اولنه‌یلیر. شاعر مشهور
باقی برفقریه‌سندہ «قصیده بکا صولندی، غزل بکا ویرلدی.»
سوزنی — مبالغه تخصیصه دلالت ایتک اوزره (بکا) لکه تقدیم‌یله —

(بکا صولندی قصیده بکا ویرلدی غزل)

سیکنده ادا ایتمشدر.